

Zgradba celice

(priprava po principu vzratnega načrtovanja)

Faza 1: Določitev pričakovanih dosežkov

Biološki koncept:

<p>Določeni cilji: Dijaki bodo s poglobljanjem poznavanja zgradbe rastlinske in živalske celice, ki so ga pridobili v osnovni šoli, izdelali model celice iz odpadnega materiala. Obliko in zgradbo organelov bodo povezali z njihovo vlogo v celici.</p>	
<p>Bistvena vprašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kako sta oblika in zgradba vsakdanjih kuhinjskih pripomočkov povezani z vlogo (funkcijo) teh pripomočkov? - Kakšno bi bilo življenje celice, če bi razpadle membrane, ki omejujejo posamezne organele? - Zakaj so celice majhne? 	<p>Dijaki bodo razumeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kako vloga organela pogojuje zgradbo organela in obratno - kako razmerje med površino in volumnom celice vpliva na velikost celic - evlucijski pomen pojava membranskih predelkov-organelov v celici
<p>Dijaki bodo poznali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgradbo in vlogo celičnih organelov - razlike v zgradbi in povprečni velikosti med rastlinsko in živalsko celico - evlucijski razvoj prokariontov (protocite) in evkariontov (evcite) <p>Dijaki bodo zmožni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznati posamezno rastlinsko ali živalsko celico pod svetlobnim mikroskopom - izbrati primerne materiale za izdelavo posameznih organelov - izdelati 3D- model celice (rastlinske ali živalske) - utemeljiti izbiro materiala in razmerja velikosti organelov pri svojem modelu 	

Faza 2: Določitev sprejemljivih dokazil**Naloga za izvedbo:**

V vlogi podjetnika, ki izdeluje učne pripomočke za slepe, boš pripravil/-a 3D-model celice, ki bi učencem in dijakom Zavoda za slepo in slabovidno mladino olajšal predstave o zgradbi celice. Učitelje biologije v zavodu boš moral/-a prepričati o uporabni vrednosti tvojega modela.

Izbral/-a si boš rastlinsko oz. živalsko celico in načrtoval/-a njeno izdelavo. Načrt naj vsebuje shemo končnega modela in navedbo ustreznega materiala. Predstavi/-a ga boš trem sošolcem in zbral/-a njihove povratne informacije o svoji zamisli. V skupini (3 ali 4 dijakov/-inj) boš oblikoval/-a kriterije uspešnosti za pripravo in predstavitev modela celice. Uskladili jih boste z ostalimi skupinami.

Model celice boš izdelal/-a doma. Nastajanje modela boš evidentiral/-a z vsaj tremi posnetki, ki jih lahko narediš kar s svojim telefonom.

Model boš predstavil/-a sošolcem. Pri tem boš utemeljil/-a izbiro materiala za izdelavo ter predstavil/-a pet organelov (zgradbo in vlogo), določenih z žrebom.

Za predstavitev boš v skladu s predlaganimi (lahko z dopolnjenimi ali s preoblikovanimi) opisnimi kriteriji prejel/-a ustno oceno.

Druga dokazila:

- uporaba pridobljenega znanja pri pripravi končne naloge
- sooblikovanje kriterijev uspešnosti in kriterijev ocenjevanja
- spremljanje napredka dijakov s povratnimi informacijami med pripravo končne naloge
- vrstniška povratna informacija

Dijakova samoocena in refleksija:

- ob zaključku naloge dijaki ponovno premislijo o svojih odgovorih na ključna vprašanja; morebitne spremembe v mišljenju in razumevanju zapišejo in jih izpostavijo pri svoji predstavitvi modela celice

- izpolnijo evalvacijski vprašalnik o motivaciji za delo, izvedbi naloge in ocenjevanju

Predlagani kriteriji ocenjevanja avtentične naloge:

KRITERIJ VREDNOTENJA	0, 1	2, 3	4, 5
USTREZNOST ORGANELOV GLEDE NA TIP CELICE	V modelu celice manjka pet in več organelov/štirje organeli , ki so značilni za izbrani tip celice.	Model celice vsebuje večino (dovoljena odsotnost treh organelov)/ veliko večino (dovoljena odsotnost dveh organelov) ustreznih organelov za izbrani tip celice.	Model celice vsebuje skoraj vse (dovoljena odsotnost enega organela)/ vse ustrezne organele za izbrani tip celice.
KRITERIJ VREDNOTENJA	1	3	5
POZICIJA ORGANELOV	Organeli v celici niso postavljeni v ustrezno lego.	Organeli so v celici večinoma postavljeni v ustrezno lego (odstopanje 1-2 organelov, ki nista membrana in/ali celična stena).	Organeli (celična membrana, celična stena, ribosomi, centriol, endoplazemski retikel Golgijev aparat) so v celici postavljeni v ustrezno lego.
RAZMERIJA VELIKOSTI ORGANELOV	Večina organelov v celici ni izdelana v primernih velikostnih razmerjih .	Nekateri organeli niso izdelani v primernih velikostnih razmerjih (ne velja za jedro, kloroplast, mitohondrij).	Vsi organeli so izdelani v primernih medsebojnih velikostnih razmerjih (dovoljeno odstopanje pri ribosomih).
KRITERIJ VREDNOTENJA	0, 1	2, 3	4, 5
PREDSTAVITEV CELICE / ORGANELOV opis zgradbe	Dijak zgradbe organelov ne opiše natančno/ natančno opiše zgradbo enega organela.	Dijak natančno opiše zgradbo dveh/treh organelov.	Dijak natančno opiše zgradbo štirih/petih organelov.
PREDSTAVITEV CELICE / ORGANELOV opis vloge (funkcije v celici)	Dijak vloge organelov ne opiše natančno/ natančno opiše vlogo enega organela.	Dijak natančno opiše vlogo dveh/treh organelov.	Dijak natančno opiše vlogo štirih/petih organelov.

Faza 3: Načrt učne izkušnje**»WHERE TO«****Dijaki:**

- 1) A- odgovorijo na ključna vprašanja; svoje odgovore predstavijo sošolcem (H)
B- seznanijo se s končno nalogo (W, H)
- 2) A- v parih skicirajo rastlinsko in živalsko celico ter označijo in poimenujejo organele (H)
B- svoje predznanje primerjajo s predznanjem drugih parov in skupin (Ex)
- 3) ogledajo si učni film o celici in po ogledu filma odgovorijo na vprašanja (Ex)
- 4) rešijo naloge v DZ, str. 13: Velikost celic (Eq)
- 5) izvedejo laboratorijsko delo: Mikroskopiranje živalske in rastlinske celice (Ex)
- 6) primerjajo svoje mikroskopske skice celic, nastalih pod svetlobnim mikroskopom, s tistimi iz učbenika, delovnega zvezka, YT-simulacij in pridobljenimi s pomočjo elektronskega mikroskopa (Ex, R)
- 7) A- odločijo se za enega od tipov celic in pripravijo osnutek izdelave 3-D modela celice (potrebni material, način izdelave ipd.) (R)
B- osnutek predstavijo sošolcem v paru; pri tem sprejemajo komentarje
- 8) A- skupaj s sošolci oblikujejo kriterije uspešnosti
B- kriterije uspešnosti primerjajo z ostalimi skupinami in jih (dokončno) sooblikujejo
- 9) pričnejo z izdelavo modela-preizkušajo svoje zamisli in ustreznost izbranih materialov (lahko nadaljujejo doma; 2-3 ure) (Ex, R)
- 10) A- izdelke prinesejo v šolo in jih predstavijo drug drugemu (opis zgradbe in vloge posameznega organela) (Ex)
B- prejmejo ustne povratne informacije od sošolcev in učitelja (R)
- 11) ponovno razmislijo o ključnih vprašanjih in primerjajo svoje odgovore s tistimi na začetku naloge (R, Ev)
- 12) korigirajo svoj model in dopolnijo svojo ustno predstavitev (Ex, R)
- 13) predstavijo in ustno zagovarjajo svoj izdelek (Ex, T, O)
- 14) izpolnijo evalvacijski vprašalnik o svojem sodelovanju v projektu in novo usvojenih znanjih (Ev)